

بیستون

سورانی (جافی) و در شهرستان سنقر و اطراف آن زبان ترکی معمول است. بیشتر مردم استان کرمانشاه مسلمان و شیعه دوازده امامی هستند. اما اقلیت سنی مذهب نیز دارد که بیشتر در منطقه اورامانات و نواحی هم مرز با استان کردستان ساکن اند. درصدی هم از سایر آیین‌های آسمانی شامل: مسیحی، کلیسی و زرتشتی و به علاوه درصدی اهل حق (علی‌اللهی) نیز در استان کرمانشاه زندگی می‌کنند. استان کرمانشاه دارای جاذبه‌های تفریحی و سیاحتی فراوانی است که از آن جمله می‌توان به آثار تاریخی چون طاق بستان، کتیبه بیستون، تاق گرا، معبد آناهیتا، تکیه معاون‌الملک و گردشگاه‌هایی چون سراب نیلوفر، دالاهو و... اشاره کرد. گیوه‌بافی، موج‌بافی، قالی‌بافی، گلیم‌بافی، قلم‌زنی، پرده‌بافی و منجوق‌دوزی، از جمله صنایع دستی استان است. سوغات استان کرمانشاه نیز نان برنجی، نان شکری، کاک تخم‌مرغی و روغن محلی است.

تاریخچه آموزش و پرورش کرمانشاه

سابقه تحصیل علوم اسلامی در این دیار به قرون اولیه هجری برمی‌گردد. انجام تحصیلات مقدماتی در گذشته، چون سایر نواحی ایران، در مکتب‌خانه‌های سنتی انجام می‌گرفت و کتاب‌های عمّ جزء، گلستان، بوستان و نصاب الصبیان در مکتب تدریس می‌شد. آموزش دختران رایج نبود، اما به‌ندرت دخترانی هم در نزد ملاباجی‌ها می‌توانستند چند ورقه‌ای از کلام الهی را بیاموزند. در مناطق عشایری نیز منشیان خوانین که مسئول نگارش نامه‌های آنان بودند، در ایام فراغت تنها به‌خاندان‌ها کتاب‌هایی چون شاهنامه و خسرو و شیرین نظامی درس می‌دادند.

اما در خصوص آغاز تحصیلات جدید، شروع به کار مدارس قانونی و دولتی در ایران با تأسیس دارالفنون مقارن است. در کرمانشاه البته کمی دیرتر، یعنی در دوران حکومت مظفرالدین شاه توسط شادروان **مهندس حسینعلی خان هندسی** بنای مدارس جدید نهاده شد که مدرسه حشمتیه از آن جمله است. این مدرسه را مرحوم هندسی به سال ۱۲۷۸ هجری شمسی [هفت سال قبل از مشروطه] تأسیس کرد.

* در این ویژه‌نامه که با همیاری سرکار خانم نجومی، معاون آموزش ابتدایی اداره کل آموزش و پرورش کرمانشاه تهیه شده است، می‌کوشیم جلوه‌هایی از فرهنگ و آموزش و پرورش این استان را به همکاران عزیز، در سراسر ایران، بویژه همکاران کرمانشاهی، تقدیم کنیم. شایان ذکر است که عنوان **قفتوس پر کشید**، در گفت‌وگو با مدیر کل استان، اشاره‌ای است به بازسازی استان پس از جنگ تحمیلی. **سر دبیر**

مناطق و نواحی گوناگون کشور ما ایران، هر یک به نحوی نماد و نماینده پارهای از فرهنگ و تمدن این سرزمین بزرگ هستند و در درازنای زمان، هر کدام کم یا زیاد نقشی در بالندگی این فرهنگ و تمدن ایفا کرده و سهمی را به خود اختصاص داده‌اند: سهمی از دفاع و دلاوری، سهمی از هنر، سهمی از شعر و ادب، سهمی از اقتصاد و صنعت، سهمی از میراث فرهنگی، سهمی از مدارس و مساجد، سهمی از عالمان دین، سهمی از مشاهیر و نخبگان، سهمی از تولید و کشاورزی، سهمی از روشنگری و آزادی‌خواهی، سهمی از پایداری و...

سرزمین کرمانشاهان که امروز کرمانشاه نامیده می‌شود، از استان‌های ممتاز در بسیاری از این حوزه‌هاست؛ چه براساس آثاری که از قرون پیش از اسلام در آن به‌جای مانده، هم چون معبد آناهیتا در کنگاور، سنگ‌نوشته‌های هخامنشی در بیستون در دامنه کوه پرو و طاق بستان در حومه شهر کرمانشاه و چه براساس آن‌چه در دوره اسلامی، بویژه از عصر صفویه به بعد، در آن پدید آمده است.

کرمانشان و خورپران

کرمانشاه خود نام زیبایی است، اما خوب است بدانیم که در منابع ادبی آمده است که در گذشته‌های دور، نام این ناحیه کرمانشان - و معرّب آن قرمیسین - بوده است. جالب‌تر این‌که به نوشته شادروان **محمدمکری**، یکی از دانش‌پژوهان این خطه، زمانی هم به کرمانشاه «خورپران» می‌گفته‌اند. به معنی جایگاه پریدن یا غروب خورشید، درست در مقابل کلمه خراسان که به معنای محل برآمدن خورشید در پهنه گسترده ایران است.

واما کرمانشاه امروز!

استان کرمانشاه با وسعت بیش از ۲۴۰/۰۰۰ کیلومتر مربع و ارتفاع متوسط ۱۲۰۰ متر از سطح دریا در (غرب) ایران قرار دارد و جمعیت آن حدود دو میلیون نفر است. زبان مردم استان کرمانشاه کردی با گویش‌های گوناگون کردی است. اما زبان خود شهر کرمانشاه، فارسی، آن هم از نوع کتابی است که به گونه‌ای برجسته در سخن گفتن مردم شهر کرمانشاه دیده می‌شود. در میان عشایر، زبان کردی با گویش‌های گوناگون به‌کار می‌رود. معروف‌ترین این گویش‌ها گویش کله‌ری است که در ایل کله‌ر به صورت اصیل و در میان ایلات زنگنه، سنجابی، اهالی قصر شیرین، سرپل ذهاب، قلخانی، صحنه و دینور، به‌گونه‌ای متفاوت رایج است. کردی اورامی در منطقه اورامانات و گویش لکی نیز در منطقه هرسین و در مجاورت استان لرستان تکلم می‌شود. هم‌چنین در اطراف شهرستان جوارود، گویش کردی

استان در یک نگاه

وسایل کمک آموزشی مربوط به دهه‌های ۲۰، ۳۰، ۴۰، ۵۰، مدل‌های ورزشکارانی که در زمان شکل‌گیری آموزش و پرورش در رشته‌های گوناگون فعالیت داشته و کسب مقام کرده‌اند، اسناد تاریخی اداره معارف مربوط به سال ۱۲۵۰ هجری شمسی به بعد، آثار به‌جا مانده از اولین پیش‌قراولان مدارس نوین و عکس‌های تاریخی مسئولان و دست‌اندرکاران آموزش و پرورش که از سال ۱۳۵۹ به بعد خدمت کرده‌اند، تشکیل شده است.

ورزشی و ۴ مجموعه ورزشی رویاز دارد که در خدمت دانش‌آموزان و فرهنگیان استان قرار گرفته است. پژوهش‌سرای دانش‌آموزی فعال نیز یکی دیگر از مؤلفه‌های مثبت این استان است. از همه مهم‌تر، اولین موزه تاریخ آموزش و پرورش کرمانشاه در دبیرستان کزازی، یکی از قدیمی‌ترین مدارس استان، قرار دارد. محل موزه با هزینه و اختصاص اعتباری بالغ بر ۳۰۰ میلیون تومان از محل اعتبارات میراث فرهنگی بازسازی شده است. این موزه از بخش‌های متعددی شامل غرفه خیرین مدرسه‌ساز، خانواده شهدا و

آموزش و پرورش کرمانشاه، به‌جز مرکز استان، دارای ۱۳ شهرستان دیگر به نام‌های اسلام‌آباد، پاوه، ثلاث باباجانی، جوانرود، سرپل ذهاب، سنقر، صحنه، قصر شیرین، کنگاور، گیلانغرب، روانسر، هرسین و دالاهو و نیز منطقه آموزش و پرورش به نام‌های باینگان، بیستون، حمیل، دینور، گواور، گهواره، ماهیدشت و نوسود است. بنابراین، در مجموع ۲۴ اداره آموزش و پرورش اعم از نواحی، شهرستان‌ها و مناطق دارد. این استان دارای دو مرکز تربیت معلم دخترانه و پسرانه است. هم‌چنین یک استخر شنا، ۷۲ سالن

آموزش و پرورش استان در آینه آمار

ردیف	نوع مدرسه	آموزشگاه	کلاس	تعداد دانش‌آموز			
				دختر	پسر	جمع	
۱	اینارگران	۱۹	۷۲	۷۴	۱۶۷۹	۱۷۵۳	
۲	تیزهوشان	۶	۴۲	۵۷۵	۵۶۱	۱۱۳۶	
۳	راه دور غیردولتی	۱۹	۱۱۵	۹۷۸	۵۳۵	۱۵۱۳	
۴	شاهد	۴۰	۲۹۸	۴۰۶۰	۴۲۱۷	۸۲۷۷	
۵	عادی دولتی	۲۸۵۹	۱۱۵۵۱	۱۲۱۹۰۷	۱۳۰۵۹۷	۲۵۲۵۰۴	
۶	عشایری	۴۳۳	۶۸۲	۴۰۳۴	۵۴۴۴	۹۴۷۸	
۷	غیر انتفاعی	پیش‌دستانی	۹	۷۱	۷۱	۱۴۲	
		آموزش عادی	۱۳۲	۵۹۶	۳۵۸۵	۶۸۳۵	۱۱۷۱۶
		بزرگسال	۲۵	۱۰۰	۳۹۰	۹۰۶	۱۲۹۶
		جمع	۱۶۵	۷۰۵	۴۰۴۶	۷۸۱۲	۱۱۸۵۸
۸	بزرگسال (مشارکت مردمی)	۴۲	۲۰۲	۱۱۶۰	۳۴۱۱	۴۵۷۱	
۹	نمونه دولتی	۲۷	۱۴۷	۲۰۵۴	۲۲۷۱	۴۳۲۵	
۱۰	هیئت امنایی	۱۰۳	۹۰۵	۱۰۵۳۶	۱۲۹۹۲	۲۳۵۲۸	
۱۱	وابسته	۸	۲۰	۱۸۴	۱۱۹	۳۰۳	
۱۲	استثنایی	پیش‌دستانی	۲۸	۴۴	۸۸	۱۴۹	۲۳۷
		سایر دوره‌ها	۴۲	۲۵۶	۴۵۵	۸۲۳	۱۲۷۸
		جمع	۶۰	۳۰۰	۵۴۳	۹۷۲	۱۵۱۵
۱۳	پیش‌دستانی مشارکت مردمی	۱۲۸	۱۸۵	۲۱۵۵	۲۵۳۱	۴۶۸۶	
جمع کل		۳۹۰۹	۱۵۲۲۴	۱۵۲۳۰۶	۱۷۳۱۴۱	۳۲۵۴۴۷	

آمار دانش‌آموزان استان کرمانشاه به تفکیک جنسیت و دوره تحصیلی

جمع	پسر	دختر	جنسیت
			دوره تحصیلی
۱۳۵۲۱۰	۶۹۸۷۶	۶۵۳۳۴	ابتدایی (بدون پیش‌دستانی)
۷۹۰۶۲	۴۱۹۵۱	۳۷۱۱۱	راهنمایی
۱۰۶۱۱۰	۵۸۵۶۳	۴۷۵۴۷	متوسطه
۳۲۰۳۸۲	۱۷۰۳۹۰	۱۴۹۹۲	جمع کل

قانونس

برگشید

گفت و گو با جلال امینی،

مدیرکل آموزش و پرورش کرمانشاه

■ در جنگ تحمیلی خسارت‌های زیادی به آموزش و پرورش کرمانشاه وارد شد. پس از گذشت ۲۳ سال از جنگ، آیا همه خرابی‌ها ترمیم و آموزش و پرورش بازسازی شده است؟

□ بلی. اقدامات خوبی صورت گرفته است. اکثر مدارس آسیب‌دیده از جنگ بازسازی شده‌اند و برای رفع کمبودها، در سفرهای استانی دولت و مقام معظم رهبری، اعتبارات خوبی اختصاص یافته است. با این وصف، با توجه به این که به‌جز مدارس ابتدایی که ۹۳ درصد ثابت صبح شده‌اند، درصدد هستیم تمامی مدارس دوره‌های راهنمایی و متوسطه را هم ثابت صبح کنیم که در این راستا به فضای بیشتری نیاز مندیم. امیدواریم با کمک مسئولان وزارت و استان، کمبودها جبران شود.

■ وضعیت تأمین نیروی انسانی در استان چگونه است؟ آیا کمبود نیروی آموزشی ندارید و نیز از نظر پشتیبانی بودجه، ساختمان، سرانه و...؟

□ اگر بتوانیم در رشته‌های علوم پایه برخی کمبودهای دبیران مرد را جبران کنیم، خوش‌بختانه با برنامه‌ریزی‌های مدونی که صورت پذیرفته است، وضعیت نسبتاً خوبی خواهیم داشت. در حال حاضر با همکاری همکاران تلاشگر استان، کلیه کلاس‌ها دایر هستند. در این راستا بایسته است اعلام کنیم در استخدامی‌های دو سال اخیر، عنایت خاصی از سوی وزیر محترم وزارت متبوع برای تأمین نیروی مورد نیاز صورت گرفته است که امیدواریم استمرار داشته باشد. ضمناً در جنسیت زن در مرکز استان، مازاد نیرو وجود دارد، اما فعالیت‌هایی تعریف شده است که از وجود آنان نیز در بهبود کیفیت آموزش و پرورش استفاده شود و امیدواریم در سال تحصیلی آینده وضعیت مناسب‌تری حاکم باشد.

■ دو سال پیش که گفت‌وگویی با معاون شما آقای بصام تبار داشتیم، عنوان شد اقداماتی برای تقویت دانش آموزان در زمینه‌های علوم، ریاضی، فیزیک و شیمی که مشکل استان بوده، در دست انجام دارید، آیا نتیجه مثبتی از آن اقدامات حاصل شد؟ هم‌چنین، در توسعه هنرستان‌های فنی و حرفه‌ای چه اقداماتی در دست دارید؟

□ نتایج مثبتی دربرداشته است. در کلیه پایه‌های تحصیلی، افت آموزشی روند کاهش دارد، به‌طوری که در آخرین تحلیل نتایج کنکور، میانگین نمره علمی شرکت‌کنندگان استان، به‌خصوص در رشته‌های علوم تجربی، ریاضی و انسانی، بالاتر از میانگین کشوری است و مشکل استان ما نبود تناسب قبولی بچه‌ها در دانشگاه نسبت به شرکت‌کنندگان است که با پی‌گیری‌های مسئولان استان، برنامه‌ریزی شده است تا به تدریج میزان پذیرش دانشجو افزایش یابد. در زمینه توسعه مدارس فنی و حرفه‌ای هم با اقدامات انجام‌شده، سهم آموزش و پرورش فنی و حرفه‌ای، نسبت به سال گذشته سه درصد افزایش داشته است.

■ وضعیت مدارس (به تفکیک سه دوره) از نظر اخلاقی

و تربیتی چگونه است؟ مرکز چه کمکی می‌تواند به شما بکند؟

□ بحمدالله وضعیت تربیتی مدارس از فضای عمومی مردم ولایت‌مدار متدین و انقلابی استان نشئت گرفته است و این را از میزان حضور دانش‌آموزان در برنامه‌های معنوی می‌توان دریافت. جدیت در کسب علم و فضائل اخلاقی، همراه با کوشش مجدانه همکاران فرهنگی، فضای مناسبی به‌وجود آورده است. در بحث فراگیری معارف اسلامی، اقامه نماز در مدارس و کلاس‌های آموزش قرآن، توسعه امکانات ورزشی و فعالیت‌های دیگر فضای خوبی در مدارس وجود دارد. البته نه به این معنا که مشکل وجود ندارد، بلکه با سامان‌دهی مشاوران و مربیان پرورشی و معاونان فناوری و ایجاد مجتمع‌های آموزشی و پرورشی که در سال‌های اخیر با همت آقای حاجی بابایی در کلیه دوره‌های تحصیلی راه‌اندازی شده است، به این مشکلات توجه می‌شود و اقدامات تربیتی گسترده‌تر خواهد شد.

■ از میان شهرستان‌ها و مناطق تابعه، کدام یک شاخص‌تر و موفق‌ترند و دلیل آن چیست؟

□ مناطق با توجه به بافت فرهنگی و زیرساخت موجود، روند روبه‌رشدی در زمینه‌های گوناگون آموزشی و پرورشی دارند. مهم این است که توقف و یا عقب‌گرد نداشته باشیم که خوش‌بختانه این روند وجود دارد. میزان مشارکت خانواده‌ها در امور، انگیزه دانش‌آموزان، وجود مدارس خاص و امکانات متفاوت است. طبیعتاً در مرکز استان و شهرهای بزرگ مثل نواحی سه‌گانه اسلام‌آباد، صحنه و کنگاور شرایط مطلوب‌تر است و با توجه ویژه مقام عالی وزارت، درصدد ترمیم کاستی‌ها هستیم تا عدالت و دسترسی را حتی برای دانش‌آموزان مناطق مرزی تسهیل کنیم. برخی مشکلات در مناطق کوچک استان وجود دارد، مثل تعداد قلیل دانش‌آموزان و نداشتن حدنصاب در برخی روستاها برای تشکیل برخی از رشته‌ها و فعالیت‌ها که محلودیت‌هایی ایجاد می‌کند. سعی کردیم با تشکیل مجتمع‌ها و یا فعالیت‌های فوق برنامه و استفاده از سرویس ایاب و ذهاب و... این مشکلات را رفع کنیم.

۲۸ اسفند روز مقاومت مردم کرمانشاه

سال ۱۳۶۶، در زمانی که مردم کرمانشاه آماج حملات هوایی ددمنشانه رژیم بعثی صدام بودند، زنان و کودکان بی‌پناه شهر کرمانشاه، در پناهگاه بزرگ پارک شیرین، در انتظار پایان آژیر قرمز و شنیدن آژیر زرد بودند که به ناکاه به تنها منفذ پناهگاه (هواکش)، با خبررسانی منافقان، موشکی داخل شد و با انفجار خود بیش از سیصد نفر را به خاک و خون کشید. از آن میان، ۷۶ عزیز بی‌پناه نیز به شهادت رسیدند. با وجود آن انفجار دهشتناک، هیچ‌گاه صدای مدعیان دروغین حقوق بشر درنیامد و کسی آن را «جنایت جنگی» نخواند. اما مردم کرمانشاه خون گریستند و خون دل خوردند و با اشک‌های خونین شهیدان خود را تشییع کردند. کرمانشاه در طی جنگ بیش از ۱۱۰۰ بار آماج حملات هوایی قرار گرفت و بیش از ۸۰۰۰ بار صدای آژیر شنید، اما مردم غیورش مانند و از حیثیت و شرافت شهر و دیار خود دفاع کردند.

به یاد آن واقعه، ۲۸ اسفند هر سال را روز مقاومت مردم کرمانشاه نام نهادند و کنار پارک نیز تندیس فرنگیس حیدرپور، شیرزن گیلان غربی را، به عنوان مادر مقاومت نصب کردند.
منبع: Farsnews.com

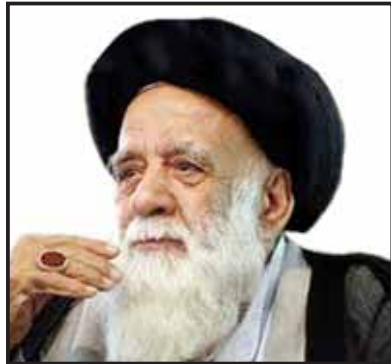
میرزا محمد رضا کلهر

عبدالحسین آذنگ

آیت الله نجومی

آموزش، فرهنگ و دف

از نشانه‌های غنی بودن فرهنگ مردم یک سرزمین، چهره‌هایی است که در آن فرهنگ به ظهور رسیده‌اند؛ چهره‌هایی که هرچه متنوع‌تر و متعلق به انواع شاخه‌های فرهنگ باشد، حکایت از غنای بیشتر آن فرهنگ می‌کنند؛ و کرمانشاه از این جهت قابل ملاحظه است. در نگاهی گذرا بر فهرست شخصیت‌های بی‌شماری که در گذشته و بویژه در یکی دو قرن اخیر در پهنه کرمانشاهان بالیده‌اند، این تنوع رشک‌برانگیز را مشاهده می‌کنیم؛ از عالمان دینی گرفته، تا ادیبان و عارفان و شاعران و تا مردان علم و دانشگاه و صنعت و تجارت ...

در صفحه‌ای که پیش‌رو دارید، تنها مجال داریم فهرست‌وار به اسامی پاره‌ای از این افراد، تنها به عنوان نمونه، اشاره کنیم و امیدواریم معلمان عزیز، در سراسر استان، همین اندک اشاره را دست‌مایه تحقیق و پژوهش قرار دهند و دانش‌آموزان خود را بیش از پیش با میراث فرهنگی سرزمین خویش، بویژه چهره‌های برجسته آن، آشنا سازند.
عالمان: کرمانشاه دارای عالمان بزرگی بوده است و شگفت این است که بسیاری از آنان، از نقاط دیگر، داخل یا خارج، به این نقطه مهاجرت کرده و ماندگار شده‌اند. این را برچه می‌توان حمل کرد، جز اقبال مردم مهمان‌نواز این منطقه به علم و عالمان دینی و نیز طبیعت مساعد آن

که هرکس را به خود فرامی‌خواند؟ از عالمان بزرگ این سرزمین به این‌ها اشاره می‌کنیم: خاندان بزرگ آل‌آقا (فرزندان و اعتاب محمداقبر وحید بهبهانی، معروف به استادالکل که به واسطه غلبه علمی‌اش بر اخباریون شهره است) و از جمله آقا احمد کرمانشاهی، نویسنده سفرنامه خواندنی مرآت الاحوال (مسافرت او به هند). شادروان سردار کابلی (از علمای مهاجر افغانستان) که عجب‌وب‌ای در علوم گوناگون بود. آیت‌الله سیدمحمد میدی (از میدی‌یزد) که سال‌ها در شهر کرمانشاه به امامت و افاضه علمی مشغول بود و در زهد و تقوا کم‌نظیر بود. آیت‌الله عطاء الله اشرفی اصفهانی (که از سوی آیت‌الله بروجردی به کرمانشاه اعزام شد و سرانجام پس از انقلاب اسلامی به شهید محراب اشتها یافت. هم‌چنین از دیگر عالمانی چون آیت‌الله جلیلی، آیت‌الله مجتبی عراقی، آیت‌الله حاج آخوند، آیت‌اله زرنندی و آیت‌الله نجومی و نیز شادروان استاد سیدطاهر هاشمی (از علمای کرد اهل سنت) می‌توان یاد کرد.

ادیبان، نویسندگان، شاعران و مترجمان: در این زمینه، کرمانشاه دارای چهره‌های موجهی است؛ از آن جمله‌اند: محمدباقر میرزا خسروی دولتشاهی که اولین رمان تاریخی فارسی را به نام شمس و طغرا نوشت و علی محمد افغانی

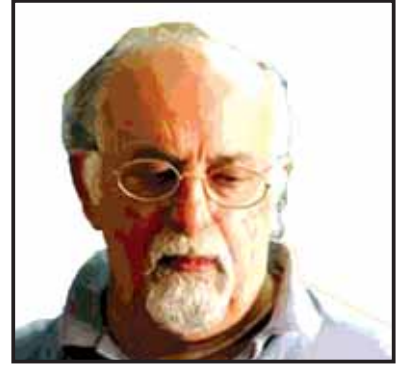
کوروش باقری

محمد جواد محبت

دکتر مجتبی شمسی‌پور

ساع مقدس در کرمانشاه

که اولین رمان جدید فارسی به نام شوهر آهو خانم را عرضه کرد. **غلامرضا رشید یاسمی** استاد پژوهشگر زبان و ادب فارسی در دانشگاه تهران، **استاد کیوان سمیعی** (عارف، ادیب و نویسنده زندگی‌نامه خواندنی سردار کابلی) و **بالاخره میرجلال‌الدین کزازی، صالح حسینی و عبدالحسین آذرنگ** که هر سه در عرصه ادبیات، ترجمه، نشر و فرهنگ‌نویسی، از صاحب‌نامان به‌شمار می‌روند.

از شاعران هم باید **رحیم معینی کرمانشاهی، یدالله بهزاد کرمانشاهی، ابوالقاسم لاهوتی** و بویژه دو شاعری را نام ببریم که نام آن‌ها با شعر انقلاب اسلامی پیوند خورده‌است؛ یعنی **محمدجواد محبت و احمد عزیزی**.

در دیگر عرصه‌ها نیز، **کرمانشاه نام‌آورانی چون غلامرضا کلهر و آیت‌الله نجومی** (در خوش‌نویسی)، **هانیبال الخاص و غلامحسین محسنی کرمانشاهی** (در نقاشی)، **پوران درخشنده، رسول ملاقلی‌پور، فرهاد اصلانی، فخری خوروش و جمال شورجه** (در سینما)، **رضا کرم رضایی و قطب‌الدین صادقی** (در تئاتر)، **سیدخلیل عالی‌نژاد، شهرام ناظری، کیهان کلهر و کیومرث پورناظری** (در موسیقی) دارد.

استان کرمانشاه در عرصه علم و دانشگاه نیز چهره‌های ارزنده‌ای به جامعه ایران عرضه کرده است. **دکتر مجتبی شمسی‌پور، شیمی‌دان برجسته، عضو فرهنگستان علوم جمهوری اسلامی، چهره ماندگار (۱۳۸۱)** و کسی است که

در میان استادان ایران، بیشترین مقالات علمی را در سطح جهان به **IST** عرضه کرده است.

دکتر ایرج گنج‌بخش، جراح بزرگ قلب مقیم فرانسه، شادروان دکتر عبدالعلی گویا، استاد فیزیک و نخستین رییس دانشگاه رازی کرمانشاه و بالاخره شادروان دکتر کریم سنجابی و نیز دکتر نجادعلی الماسی، از حقوق‌دانان مبرز برآمده از فرهنگ این آب و خاک‌اند. سرانجام باید از **رستگار رحمانی** یاد کنیم که در سال ۱۳۸۷ رتبه اول کنکور تجربی کشور را به دست آورده و اینک در دانشگاه تهران به تحصیل در رشته پزشکی مشغول است.

و اما در ورزش؛ نخست باید دانست که **کرمانشاه از قطب‌های پهلوان پرور کشور ماست که پهلوانانی مانند پهلوان حسین گلزار از گذشتگان و برادران محبی (محمدحسن و محمدحسین) در کشتی، از جوانان امروز، از آن برخاسته‌اند.** اما در زمینه دیگر ورزش‌ها نیز کسانی چون **جلال مرادی و محمد رنجبر** (فوتبال)، **کوروش باقری** (وزنه‌برداری) **علی جواهری** (تنیس) قابل ذکر هستند.

سرانجام از معلمان نام می‌بریم؛ معلمانمانند: **نظام‌الدین آل آقا، علی فروزان، محمدجواد محبت، فرشید یوسفی، عبدالرضا رادفر، محمدحسین محبی، اسفندیار زرافشان، پرویز آریاپور، جواد شیخی، مجید مهدویان، سیداکبر حجت‌خواه، سیدجلیل سیدزاده، مرتضی حسینی نسب و...**

رسول ملاقلی‌پور

احمد عزیزی

رستگار رحمانی

نام این زن را به‌خاطر بسپارید

کسانی که به **کرمانشاه سفر می‌کنند و در کنار پارک شیرین، مجسمه زنی تبر** به دست را می‌بینند، از خود می‌پرسند: **این زن کیست که مجسمه‌اش را در اینجا نصب کرده‌اند؟** مجسمه متعلق به **فرنگیس حیدرپور از روستای گورسفید گیلان غرب** است که در جریان جنگ تحمیلی با رشادت و شجاعت خود حماسه‌ای آفرید که شنیدنی است.

از زبان خودش بشنویم:

«سال ۵۹ بود و من ۱۸

سال داشتم که عراقی‌ها به

روستای ما حمله کردند و

ما خیلی شهید دادیم. مردم

مجبور شدند فرار کنند و

در دره مخفی شوند. در این

جریان از خانواده من ۸ نفر

(برادر، دایی، عمه، پسر دایی،

دختر دایی، دختر عمو و...)

شهید شدند.

آن روز که به دره رفتیم،

نزدیکی‌های غروب بود

که تشنه و گرسنه شدیم.

من، پدر و برادرم به روستا

آمدیم تا غذا ببریم. نزدیک

رودخانه دو سرباز دشمن

را دیدیم. از دست آن‌ها به

شدت خشمگین بودم. من

تبر به دست، به سمت آن‌ها

حمله‌ور شدم. یکی از آن‌ها

را کشتم و دیگری را زخمی

کردم و در نهایت به اسارت

درآوردم.»

وی که اکنون دارای چهار

فرزند است، افتخار می‌کند

که توانسته است در زمان

جنگ با دفاع از خود و میهن

اسلامی، تا اندازه‌ای دین خود

را به نظام اسلامی ادا کند.

منبع: Basij.ir

شهر من، دبیرستان من و دبیران من

تازه فارغ التحصیل شده بود، و ادیبی بالهجه شیرین ترکی، که بعدها دکترایش را در ادبیات گرفت و از استادان مبرز این حوزه شد، دبیران ادبیات ما شدند. این دو، ذائقه‌ها و رویکردهای ادبی متفاوتی داشتند؛ اولی نوگرا و دومی عمیقاً سنت‌گرا، اما هر دو به سهم و در قلمروهای خود تأثیرگذار بودند. شاعر نوپرداز، ما را با شعر نو، داستان‌نویسی معاصر، چهره‌های ادبی روز و مجله‌های ادبی جدید آشنا کرد، اما همراه این‌ها، به گونه‌ای نامحسوس، نگرش و تحلیل چپ‌گرایانه خود را انتقال داد، نگرش و تحلیلی که بعدها بسیار سطحی و ساده‌انگارانه از کار درآمد، اما در زمان خودش به هر حال با نگرش دبیران دیگر تفاوت داشت. تفاوت زیربنای روبرو با کلیدی بود که او به دست ما داد و برای مدتی ما را به تفسیر ساده‌لوحانه رویدادها مشغول کرد. گاه به اصرار بچه‌ها از شعرهای خودش هم می‌خواند، و به انگیزه‌ها و منابع الهام شعرش اشاره مبهمی می‌کرد، اما همین اشاره‌های مبهم شاید بیش از هر عامل دیگری به نزدیک شدن ما به ادبیات زنده و ملموس کمک می‌کرد؛ اگرچه کوشش‌های ما برای یافتن معشوقه‌های واقعی شعرهایش به جایی نرسید.

یکی دیگر از دبیران که تاریخ جدید درس می‌داد، مردی گرم دهن بود و با بچه‌های علاقه‌مند و درس‌خوان مناسبات دوستانه‌ای برقرار می‌ساخت. او کتاب امانت می‌داد و مشوق مؤثری در ادامه تحصیلات شاگردان درس‌خوان بود، اما چون مبالغه می‌کرد، از خودش تصویری بسیار شکوه‌مند ارائه می‌داد، و پایه‌های این شکوه گاه به بهای دروغ‌ها و لاف‌های گزاف گذاشته می‌شد. پس از مدتی گفت‌وگو و تبادل نظر بچه‌ها باهم، به کاریکاتوری تاریخی تبدیل شد.

از کتاب «استادان و ناستادان» نوشته عبدالحسین آذرنگ

مهرماه ۱۳۳۷ وارد دبیرستان رازی شدم؛ مدرسه‌ای بزرگ ته بازار سرپوشیده. پشت مدرسه، ویرانه‌های دارالحکومه محمدعلی میرزا دولت‌شاه، پسر فتحعلی شاه قاجار، هنوز به کلی نابود نشده بود. شماری از بچه‌ها از دیوار پشت مدرسه پایین می‌پریدند و در آن خرابه‌ها در پناه دیوارها مخفیانه سیگاری کشیدند.

در دبیرستان رازی آقای سردارنیا، با قدی کوتاه، سری کم مو و عینک پنیسی، نخستین معلمی بود که حس ناشناخته تازه‌ای در من برانگیخت. او در ردیف وسط میان میزها قدم می‌زد و شاگردانی که شعرها و نثرها را از روی کتاب فارسی درست و خوب می‌خواندند، با تشویق‌های گرم او روبه‌رو می‌شدند. نخستین جرقه‌های ادبی را او در ذهن شماری از بچه‌ها افروخت. بیت‌هایی که با صدای رسا و گرمش می‌خواند، هنوز هم با وضوح تمام در نهاد ذهنم محفوظ است.

در سه دبیرستان دیگر شهر هم درس خواندم، و در هر سه، روش‌های بد و زمخت چندین دبیر ریاضیات، عدلهای و از جمله مراد از ریاضیات و علوم وابسته به آن دور کرد. در عوض، تدریس ماهرانه **یدالله بهزاد** [کرمانشاهی]، دبیری سخت‌گیر و جدی، اما مسلط و خوش حافظه، که بعدها دانستم قصیده‌سرایی زبردست است، روش نرم و ملایم **خانابا جیحونی**، دبیری مؤدب، و باسلوک بسیار موقرانه و مؤدبانه **محمدحسین جلیلی**، ادیب، شاعر، از خاندانی محترم، مردی مسلط به ادب فارسی و عربی، که شاید نخستین معلمی بود که معنای مجسم معلم محترم و بری از هر گونه تندخویی و خشونت بود، تأثیرهای عمیق خود را برجا گذاشت. به مراتب فضل او زمانی پی بردم که از میان ما رفته بود.

سال‌های پایان دبیرستان، شاعری نوپرداز که از دانش‌سرای عالی

اشاره

خانم زهرا نجومی، معاون آموزش ابتدایی اداره کل آموزش و پرورش استان است که مجلات رشد نیز زیر نظر ایشان به مسئولیت مصطفی احمدی - توزیع می‌شود. در گفت‌وگو با خانم نجومی، از چند و چون توزیع مجلات در استان پرسیدیم.

● در چند سال اخیر، روند دریافت و توزیع مجلات رشد در استان چگونه بوده است؟

به یاری خداوند در دو سال اخیر هر سال ۲۵ درصد افزایش داشته‌ایم.

● کدام شهر یا ناحیه یا منطقه، از مجلات بیشتر استقبال کرده‌اند؟

در بین نواحی ناحیه یک، و در شهر سان‌های استان، به ترتیب اسلام‌آباد، سنقر و سرپل ذهاب.

● پیشنهاد شما برای افزایش کمیت مجلات در استان و نیز رشد کیفیت آن‌ها در مرکز چیست؟

روند کنونی برگزاری دوره‌های ضمن خدمت ادامه باید.

در بخش دانش آموزی، با ایجاد بستری برای شرکت دانش آموزان در تدوین مجلات رشد و هم‌چنین توجه مسئولان استان‌ها در خصوص فرهنگ‌سازی استفاده بهینه از مجلات رشد از طریق رسانه‌های گروهی صداوسیما برای والدین دانش آموزان، اقدامات بهتری صورت گیرد.

در امر کیفیت، تشکیل بانک اطلاعاتی از نیروهای زنده و متخصص و استفاده از مطالب و نظرات آن‌ها در مرکز، می‌تواند در رشد کیفیت مجلات مؤثر باشد.

● از شما تشکر می‌کنیم و امیدواریم روند استفاده از مجلات رشد، متناسب با سابقه فرهنگی در خشان استان، روز به روز در حال افزایش باشد.

رشد «رشد»ها در استان

گفت‌وگو با
زهرا نجومی
معاون آموزش ابتدایی

دو نهاد آموزشی

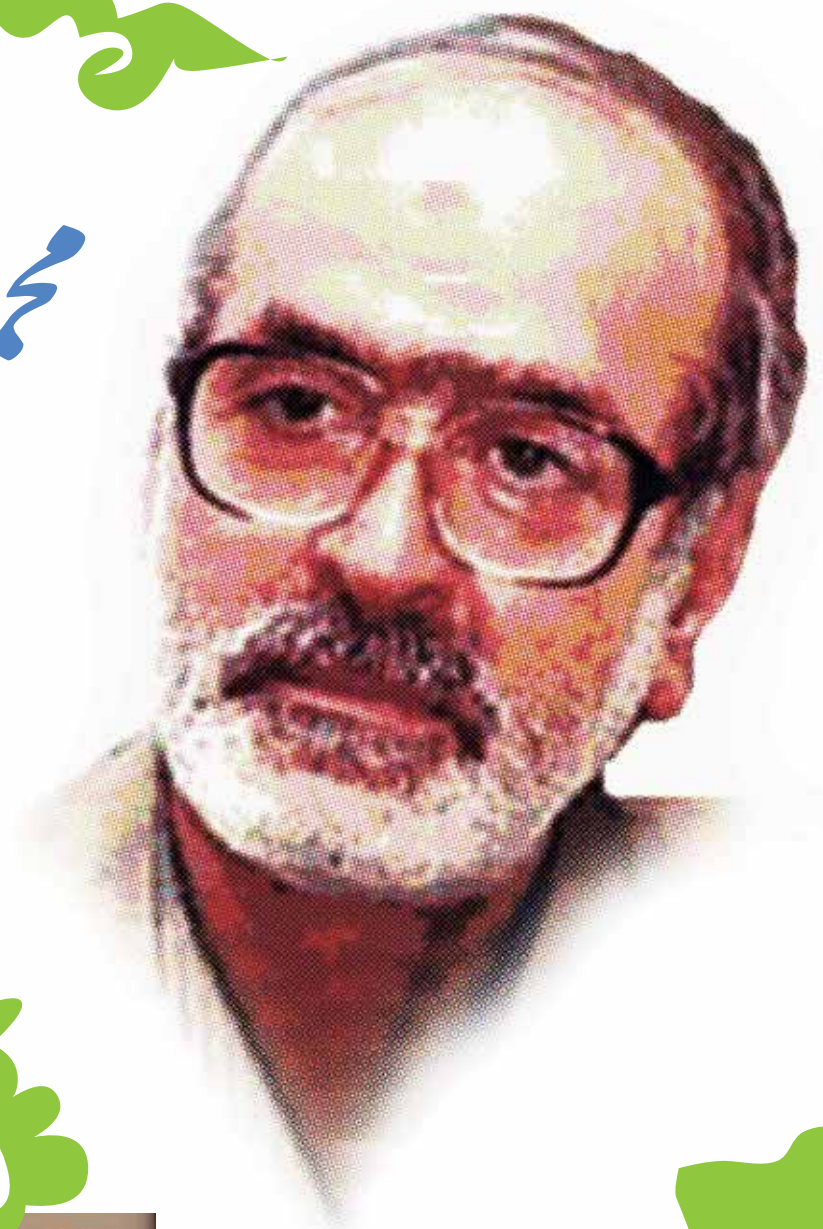

در تاریخ معاصر کرمانشاه، دو اقدام مهم در بسط و گسترش حوزه علمی برای طلاب علوم دینی و مدرسه برای کودکان و نوجوانان صورت گرفته است. اولی تأسیس مسجد و مدرسه آیت الله بروجردی است که از سوی مرحوم آیت الله بروجردی در دهه ۳۰ انجام شد و آیت الله عطاءالله اشرفی اصفهانی - شهید محراب - از سوی ایشان به عنوان رییس آن، به کرمانشاه اعزام شد. این مجموعه در نزدیک میدان فردوسی کرمانشاه به فعالیت خود ادامه می دهد. مورد دوم، تأسیس مدارس جامعه تعلیمات اسلامی، به کوشش شیخ عباسعلی اسلامی است که بهتر است شرح آن را به قلم آن مرحوم، از کتاب «طلایه داران فرهنگ اسلامی در عصر اختناق» بخوانیم. وی می نویسد:

«حضرت حجت الاسلام آقای حاج سیدمحمد میبلی - از علمای پرهیزگار و از معارف آن سامان - از ما برای تأسیس نخستین مدرسه اسلامی دعوت فرمود. ما نیز قبول دعوت کرده، همراه تنی چند از دوستان و از جمله مرحوم حاج سیدمحمد رضا رجایی، رهسپار کرمانشاه شدیم. پس از ورود به کرمانشاه، تحقیقات اولیه بر ما چنین آشکار ساخت که به ندرت می توان در این شهر جایی یافت که برای تأسیس مدرسه مناسب داشته باشد. ناگاه به خاطر آوردم که سالیان قبل در مسیر تشریف به عتبات عالیات، چند روزی در کرمانشاه توقف داشته ام و از جمله مراکزی که مورد بازدید من قرار گرفت، حسینیه، زینبیه و عباسیه مرحوم معاون الملک بوده است. آن زمان مرحوم معاون الملک هنوز در قید حیات بود. این مرد بزرگ از همه ثروت خویش در راه حضرت سیدالشهدا علیه السلام چشم پوشیده و تمام دارایی خود را به حضرتش هدیه نموده بود. در زمره این هدایا ساختمان هایی بود که آن مرحوم حسینیه، زینبیه و عباسیه نامیده بود و از آن برای برگزاری مراسم سوگواری مذهبی استفاده می شد. به نظرم آمد که اگر بتوانیم موقتا از این مکان برای برپایی کلاس درس بهره برداری کنیم، بسیار مناسب است. سپاس خدای را که با مساعدت مرحوم آیت الله آقای حاج شیخ هادی جلیلی رحمه الله علیه، ابتدا موافقت ورثه مرحوم معاون الملک تحصیل شد و مقرر شد بناهای مذکور به مدت ۱۷ سال به اجاره «جامعه تعلیمات اسلامی» درآید. سپس با تشکیل جلسات عمومی و دعوت از معارف شهر، بودجه قابل توجهی فراهم آمد و احیای بنای مذکور آغاز شد. خوب به خاطر دارم که مبلغ پنجاه تومان از سوی یکی از یهودیان شهر به جامعه اهدا گردید. دوستان ما از فرد مذکور پرسیدند: چه سبب شده است که تو این وجه را به مدارس مسلمین اهدا کنی؟ در حالی که نه می توانی انگیزه اجر اخروی داشته باشی، زیرا مسلمان نیستی و نه بهره دنیوی، چرا که فرزندت در این نوع مدارس پذیرفته نخواهد شد. وی پاسخ داده بود:

آری، چنین است که می گوید، اما اگر مدارس مسلمین آباد شود و نسل آینده به ادب و تربیت صحیح مؤدب گردد، فرزند من نیز که ناگزیر با این نسل معاشر و مصاحب خواهد بود، از حسن تربیت و آداب نیکو بهره مند خواهد شد.»

محمدجواد محبت

در میان چهره‌های شعری
بعد از انقلاب، محمدجواد
محبت از کرمانشاه، چهره‌ای
آشناست؛ به‌ویژه برای ما
فرهنگیان که شعرهایی از او را
در کتاب‌های درسی خوانده‌ایم.
محمدجواد محبت معلم است.
نخست در روستاهای قصر
شیرین به معلمی اشتغال یافت
و بعداً به کرمانشاه منتقل شد.
وی سابقه‌ای طولانی در شعر
دارد و یکی از چهار شاعری
است که «جایزه شعر فروغ» به
آنها تعلق گرفته است. محبت
در سال ۱۳۵۲ این جایزه را
دریافت کرد. با آوردن شعر
«دو کاج» از محبت، خاطره
شیرین این شعر را در کامتان
زنده می‌کنیم و برای شاعر
آرزوی سلامتی و توفیق مدام
داریم.

دو کاج